

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича

Економічний факультет

Кафедра економіко-математичного моделювання

“ЗАТВЕРДЖУЮ”
В.о. декана економічного факультету
/Роман ГРЕШКО/
від «02» вересня 2024 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА

навчальної дисципліни

«ІНФОРМАЦІЙНІ СИСТЕМИ І ТЕХНОЛОГІЇ У ФІНАНСАХ»

обов'язкова

Освітньо-професійна програма:	Фінанси, банківська справа та страхування
Спеціальність:	072 Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок
Галузь знань:	07 «Управління і адміністрування»
Рівень вищої освіти:	перший (бакалаврський)
Факультет:	економічний
Мова навчання:	українська

Чернівці 2024 рік

Робоча програма навчальної дисципліни «Інформаційні системи і технології у фінансах» складена відповідно до освітньо-професійної програми «Фінанси, банківська справа та страхування» спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» галузі знань 07 «Управління і адміністрування», затвердженої рішенням Вченої ради Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича від 26.04.2021 року, протокол № 5, та введеної в дію наказом ректора № 185 від 11.05.2021 р.

Розробник: **Скращук Лариса Вікторівна**, доцент кафедри економіко-математичного моделювання, кандидат економічних наук, доцент
Викладач: **Скращук Лариса Вікторівна**, доцент кафедри економіко-математичного моделювання, кандидат економічних наук, доцент

Погоджено з гарантом ОП «Фінанси, банківська справа та страхування» і затверджено на засіданні кафедри економіко-математичного моделювання
Протокол № 1 від «12» серпня 2024 року.

Завідувач кафедри **Василь ГРИГОРКІВ**

Схвалено методичною радою економічного факультету
Протокол № 1 від «12» серпня 2024 року.

Голова методичної ради економічного факультету **Роман ГРЕШКО**

1. Мета навчальної дисципліни: формування у студентів комплексного розуміння сутності, принципів функціонування та структури інформаційних систем, змісту та значення їх структурних елементів; розуміння напрямків застосування й функціонального призначення інформаційних систем: страхових компаній, комерційних банків, пенсійних фондів та інших фінансових інститутів країни; ролі, принципів та засад функціонування системи електронних міжбанківських платежів, міжнародної телекомунікаційної системи S.W.I.F.T.

2. Пререквізити. Навчальна дисципліна «Інформаційні системи і технології у фінансах» відповідно до структурно-логічної схеми освітньо-професійної програми слухається здобувачами освіти в цьому семестрі четвертого року навчання паралельно із такими дисциплінами як «Фінансування малого бізнесу та стартапів», «Фінансовий аналіз», Інвестування». Вивчення дисципліни «Інформаційні системи і технології у фінансах» є основою для засвоєння інших обов'язкових дисциплін, зокрема «Фінанси», а також підґрунтям для підготовки кваліфікаційної роботи.

3. Результати навчання. Відповідно до освітньо-професійної програми «Фінанси, банківська справа та страхування» підготовки здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» та галузі знань 07 Управління і адміністрування вивчення дисципліни «Інформаційні системи і технології у фінансах» сприяє формуванню наступних компетентностей та програмних результатів навчання:

Загальні та фахові компетентності:

ЗК01. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК02. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК05. Навички використання інформаційних та комунікаційних технологій.

ЗК06. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні

ЗК07. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК08. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК12. Здатність працювати автономно.

СК04. Здатність застосовувати економіко-математичні методи та моделі для вирішення фінансових задач.

СК06. Здатність застосовувати сучасне інформаційне та програмне забезпечення для отримання та обробки даних у сфері фінансів, банківської справи та страхування.

СК11. Здатність підтримувати належний рівень знань та постійно підвищувати свою професійну підготовку.

СК13. Здатність забезпечити доступ усіх економічних суб'єктів до якісних фінансових послуг з використанням сучасних технологій у сфері фінансів, банківської справи та страхування.

Програмні результати навчання:

ПР05. Володіти методичним інструментарієм діагностики стану фінансових систем (державні фінанси, у т.ч. бюджетна та податкова системи, фінанси суб'єктів господарювання, фінанси домогосподарств, фінансові ринки, банківська система та страхування).

ПР06. Застосовувати відповідні економіко-математичні методи та моделі для вирішення фінансових задач.

ПР08. Застосовувати спеціалізовані інформаційні системи, сучасні фінансові технології та програмні продукти.

ПР09. Формувати і аналізувати фінансову звітність та правильно інтерпретувати отриману інформацію.

ПР10. Ідентифікувати джерела та розуміти методологію визначення і методи отримання економічних даних, збирати та аналізувати необхідну фінансову інформацію, розраховувати показники, що характеризують стан фінансових систем.

ПР13. Володіти загальнонауковими та спеціальними методами дослідження фінансових процесів.

ПР16. Застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань і змістовно інтерпретувати отримані результати.

ПР19. Виявляти навички самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань.

ПР25. Застосовувати набуті теоретичні знання та практичні навички для забезпечення інклюзивності фінансових послуг через широке застосування технологій у сфері фінансів, банківської справи та страхування.

4. Опис навчальної дисципліни

4.1 Загальна інформація

Форма навчання	Рік підготовки	Семестр	Кількість			Кількість годин						Вид підсумкового контролю
			кредитів	годин	змістових модулів	лекції	практичні	семінарські	лабораторні	самостійна робота	індивідуальні завдання	
Денна ф.н.	IV	VII	3	90	2	15	-	-	30	45	-	Екзамен
Заочна ф.н.	IV	VII	3	90	2	4	-	-	6	80	-	Екзамен

4.2 Структура змісту навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	лаб	п	інд	с.р.		л	лаб	п.	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Теми лекційних занять	Змістовий модуль 1. Основи використання інформаційних технологій у фінансах											
Тема 1. Інформаційні системи й технології в банківській системі України. Бази даних Мета: розглянути головні аспекти інформатизації фінансового ринку	9	2	4				3	9		1		8
Тема 2. Організаційно-методичні основи проектування, розробки та впровадження інформаційних систем і технологій у фінансах Мета: розглянути сутність, мету, функції, типи інформаційних систем і технологій у фінансах	11	2	3				6	11	1	1		9
Тема 3. Електронний документообіг Мета: Законодавство України з питань електронного документообігу. Електронні довірчі послуги. Електронний підпис. Криптографія. Програмне забезпечення та електронні сервіси для організації електронного документообігу. Е-паспорт.	9	1	3				5	9		1		8

Тема 4. Інформаційна безпека Мета: Загрози для функціонування інформаційних систем. Способи захисту інформації. Захист від шкідливого програмного забезпечення. Резервне копіювання	11	2	3			6	11	1	1			9
Разом за ЗМ1	40	7	13			20	40	2	4			34
Теми лекційних занять	Змістовий модуль 2. Особливості функціонування інформаційних систем в установах різних типів											
Тема 5. Організаційна стратегія управління ERP Мета: розглянути головні аспекти автоматизації за допомогою ERP-систем	10	1	3			6	10	1				9
Тема 6. Управління фінансами та бухгалтерський облік в ERP Мета: розглянути отримання банківських виписок, автоматично синхронізованих з банком.	10	2	4			4	10					10
Тема 7. Інформаційні системи банків. Платіжні системи Мета: Розвиток автоматизованих банківських систем. Схеми побудови автоматизованих банківських систем. Структура та характеристика складових частин АБС. Системи фінансових розрахунків. Платіжні системи. Міжбанківська система передачі інформації та здійснення платежів SWIFT.	11	2	3			6	11	1	1			9
Тема 8. Інформаційні системи у сфері оподаткування Мета: Інформаційна система "Податковий блок". Подання податкової звітності в електронному вигляді. Електронний кабінет платника. Загальнодоступний інформаційно-довідковий ресурс (ЗІР). Податкова карта України. Реєстратори розрахункових операцій.	10	2	4			4	10		1			9
Тема 9. Електронні сервіси державних установ Мета: Кабінет електронних	9	1	3			5	9					9

сервісів Міністерства юстиції України. Веб-портал електронних послуг Пенсійного фонду України. Сервіс "Транспортні засоби: розрахунок вартості". Електронні сервіси Державної міграційної служби України. "Дія". "ProZorro". Електронні сервіси комунальних підприємств												
Разом за ЗМ 2	50	8	17			25	50	2	2			46
Усього годин	90	15	30			45	90	4	6			80

4.3. Тематика лабораторних занять

п/п	Назва теми (завдання)	Кількість годин	
		денна ф.н.	заочна ф.н.
1	Тема 1. Інформаційні системи й технології в банківській системі України. Бази даних Завдання: аналіз інформатизації фінансового ринку	4	1
2	Тема 2. Організаційно-методичні основи проектування, розробки та впровадження інформаційних систем і технологій у фінансах Завдання: розробити концептуальну модель впровадження інформаційної системи	3	1
3	Тема 3. Електронний документообіг Завдання: Електронний підпис. Криптографія. Програмне забезпечення та електронні сервіси для організації електронного документообігу. Е-паспорт.	3	1
4	Тема 4. Інформаційна безпека Завдання: розробка організаційних заходів інформаційної безпеки	3	1
5	Тема 5. Організаційна стратегія управління ERP Завдання: налаштування і головні аспекти робіт ERP-системі ODOO	3	
6	Тема 6. Управління фінансами та бухгалтерський облік в ERP Завдання: синхронізація з банком, виставлення рахунку, отримання банківських виписок, автоматично синхронізованих з банком. Шлюзи платежів електронної комерції	4	
7	Тема 7. Інформаційні системи банків. Платіжні системи Завдання: робота з системою фінансових розрахунків, платіжними системами, міжнародною міжбанківською системою передачі інформації та здійснення платежів SWIFT.	3	1
8	Тема 8. Інформаційні системи у сфері оподаткування Завдання: робота з інформаційною системою "Податковий блок", подання податкової звітності в електронному вигляді, електронним кабінетом платника, ПРРО	4	1
9	Тема 9. Електронні сервіси державних установ Завдання: робота з кабінетом електронних сервісів Міністерства юстиції України, веб-порталом електронних послуг Пенсійного фонду України, "Дія", "ProZorro".	3	
Всього годин		30	6

4.4. Зміст завдань для самостійної роботи*

п/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна ф.н.	заочна ф.н.
1	Тема 1. Інформаційні системи й технології в банківській системі України. Бази даних Завдання: здійснити аналіз ринку інформаційних систем і технологій у фінансах в Україні та країнах ЄС. Провести порівняльний аналіз	3	8
2	Тема 2. Електронний документообіг Завдання: побудувати модель електронного документообігу підприємства/організації	6	9
3	Тема 3. Інформаційна безпека Завдання: Система комплексного захисту інформації КСЗІ	5	8
4	Тема 4. Інформаційні системи й технології в банківській системі України Завдання: здійснити аналіз ринку інформаційних систем і технологій у фінансах в Україні та країнах ЄС. Провести порівняльний аналіз	6	9
5	Тема 5. Організаційна стратегія управління ERP Завдання: реєстрації на веб-порталі однієї з ERP-систем	6	9
6	Тема 6. Управління фінансами та бухгалтерський облік в ERP Завдання: синхронізація з банком, виставлення рахунку, керування рахунками постачальників та витратами, електронні рахунки-фактури та автоматичні нагадування.	4	10
7	Тема 7. Інформаційні системи банків. Платіжні системи Завдання: аналіз однієї із систем банку України	6	9
8	Тема 8. Інформаційні системи у сфері оподаткування Завдання: робота у власному кабінеті	4	9
9	Тема 9. Електронні сервіси державних установ Завдання: робота у власному кабінеті	5	9
Всього годин		45	80

*Самостійна робота студентів з дисципліни «Інформаційні системи і технології у фінансах» направлена на узагальнення, засвоєння і закріплення знань та включає такі види робіт як опрацювання лекційного матеріалу, рекомендованої літератури, виконання практичних кейсів, розгляд питань, які виносились на самостійне вивчення

5. Методи навчання, форми та методи оцінювання

Методи навчання:

- вербальні методи (лекція, диспут, пояснення, розповідь);
- практичні методи (практичні роботи);
- наочні методи (демонстрація, ілюстрація);
- кейсовий метод;
- робота з інформаційними ресурсами: з навчально-методичною, науковою, нормативною літературою та інтернет-ресурсами;
- самостійна робота над індивідуальним завданням або за програмою навчальної дисципліни;
- дистанційне навчання з використанням відповідних онлайн-платформ.

Форми та методи оцінювання:

- фронтальне опитування;
- тестування;
- презентація результатів виконаних завдань;

- аналітичні звіти;
- захист бізнес-кейсів;
- підсумковий контроль – екзамен

6. Критерії оцінювання результатів навчання з навчальної дисципліни

Дедлайни та перескладання. Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання модулів відбувається з дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний, участь у конференції, студентській олімпіаді).

Академічна доброчесність. Здобувачі вищої освіти самостійно виконують навчальні завдання, завдання поточного та підсумкового контролю результатів навчання. Обов'язковим є посилання на джерела інформації в разі використання ідей, розробок, тверджень.

Відвідування занять. Відвідування занять є обов'язковою умовою виконання навчального плану дисципліни. Форми навчання визначені затвердженим графіком освітнього процесу Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича.

Критеріями оцінювання є:

при усних відповідях: повнота розкриття питання; логіка викладання матеріалу; використання основної, додаткової літератури та інших (у тому числі іноземною мовою) джерел інформації; аналітичні міркування, уміння робити порівняння, висновки; уміння аналізувати теоретичні проблеми з урахуванням світової і вітчизняної практики;

при виконанні практичних завдань: повнота розрахунків, аргументованість і логіка використання відповідного інструментарію, використання літературних джерел, прикладів та фактичного матеріалу тощо; цілісність, системність, логічність, уміння формулювати висновки; акуратність оформлення письмової роботи.

Кількість балів, яку здобувач вищої освіти може отримати під час навчальних занять за кожную тему (опитування, тестування, розв'язання задач), виконання завдань для самостійної роботи – 60 балів. Кількість балів за змістовний модуль дорівнює сумі балів, отриманих за кожную тему. Максимальна кількість балів складає: за 1 модуль – 24; 2 модуль – 36 (разом – 60 балів).

Загальна (максимальна) кількість балів, яку студент може отримати в процесі вивчення дисципліни протягом семестру, становить 100 балів, з яких 60 балів студент набирає при поточних видах контролю і 40 балів – у процесі підсумкового виду контролю (екзамену).

Проведення підсумкового контролю здійснюється у формі екзамену і в терміни, передбачені графіком навчального процесу. Екзаменаційний білет містить два теоретичних питання з дисципліни, 5 тестових завдань і одне практичне завдання з пройденого матеріалу. У 40 балів, що можливо отримати на екзамені входить: 2 теоретичних питання (по 10 балів відповідно), 5 тестів по 2 бали (сумарно 10) та практичне завдання (10 балів). У випадку не повної відповіді зберігається відсоткове відношення розкриття відповіді та бального оцінювання. Аналогічно виставляються бали по другому питанню. Практичне завдання оцінюється таким чином: 10 балів – за повністю вирішене практичне завдання; 8 – за правильно вказані формули та методика розрахунку, однак неправильне розв'язання; 5 – за правильно вказані формули чи методика розрахунку, однак не має числового розв'язку; 3 – за правильний хід обчислення чи вирішення завдання, однак не виконаний в повному обсязі. В іншому випадку практична ситуація оцінюється в 0 балів. У випадку отримання менше 50 балів за результатами поточного та підсумкового контролю, здобувач вищої освіти обов'язково здійснює перескладання для ліквідації академічної заборгованості. Якщо здобувач вищої освіти набрав менше 35 балів, він не допускається до складання екзамену.

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
	Оцінка (бали)	Пояснення за розширеною шкалою
Відмінно	A (90-100)	відмінно
Добре	B (80-89)	дуже добре
	C (70-79)	добре
Задовільно	D (60-69)	задовільно
	E (50-59)	достатньо
Незадовільно	FX (35-49)	(незадовільно) з можливістю повторного складання
	F (1-34)	(незадовільно) з обов'язковим повторним курсом

Оцінка передбачає такі знання та вміння:

Оцінка	Знання	Вміння
5 (відмінно) A (90 – 100)	Здобувач вищої освіти: – має всебічні і глибокі знання навчального матеріалу за програмою дисципліни; – засвоїв знання щодо теоретичних засад фінансового управління; – глибоко розуміє основну літературу та сучасні публікації з проблем фінансового менеджменту.	Здобувач вищої освіти: – вміє вільно виконувати практичні завдання, передбачені програмою; – вміє використовувати додаткову літературу, грамотно викладати програмний матеріал; – дає вичерпні, повні, грамотні відповіді на програмні запитання; – демонструє навички творчого мислення.
4 (дуже добре) B (80-89)	– показав повні знання навчального матеріалу за програмою курсу, здатний до їхнього поповнення та оновлення в процесі подальшого навчання і практичної діяльності; – опрацював основну літературу, ознайомився з додатковою літературою, рекомендовану програмою.	– успішно виконав передбачені програмою практичні завдання без суттєвих зауважень; – вміє використовувати на практиці програмні настанови, розв'язувати тестові завдання.
4 (добре) C (70-79)	– показав достатні знання навчального матеріалу за програмою курсу, має здатність до їхнього поглиблення в процесі подальшого навчання і практичної діяльності; – опрацював основну літературу, рекомендовану програмою.	– вдало виконав передбачені програмою практичні завдання без критичних зауважень; – здатний використовувати на практиці програмні настанови, розв'язувати тестові завдання.
3 (задовільно) D (60-69)	– має достатні знання тільки основного програмного матеріалу в обсязі, необхідному для подальшого	– виконав практичні завдання в межах програмних вимог; – допускає неточності при

	навчання і наступної роботи за спеціальністю; – ознайомився з основною літературою, рекомендовану програмою.	розв’язання тестів, виконанні практичних завдань. – не в повній мірі здатний пов’язати теоретичний матеріал з практичними завданнями.
3 (задовільно) Е (50-59)	– має знання тільки основного програмного матеріалу в обсязі, який дозволяє подальше навчання; – ознайомився з основною літературою, рекомендовану програмою.	– виконав практичні завдання в межах програмних вимог; – допускає упущення, неточності та помилки при розв’язанні тестів, виконанні практичних завдань. – не може пов’язати теоретичний матеріал з практичними завданнями.
2 (незадовільно) з можливістю перескладання FX (35-49)	– не володіє системою знань навчального матеріалу дисципліни; – допускає грубі помилки у відповідях; – має недостатній рівень знань для самостійного оволодіння програмним матеріалом без додаткової підготовки.	– допускає принципові помилки під час вирішення передбачених програмою практичних завдань; – показує невміння орієнтуватися в основній літературі і нормативних матеріалах.
2 (незадовільно) з обов’язковим повторним курсом F (1-34)	– не володіє системою знань навчального матеріалу дисципліни; – допускає неприпустимі помилки у відповідях; – має рівень знань, який не дозволяє самостійно оволодіти програмним матеріалом та вимагає додаткового прослуховування дисципліни.	– не вміє вирішувати передбачені програмою практичні завдання; – не вміє орієнтуватися в основній літературі і нормативних матеріалах.

Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне оцінювання (аудиторна та самостійна робота)										Кількість балів (екзамен)	Сумарна кількість балів
Змістовий модуль №1				Змістовий модуль №2						60	100
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10		
6	6	6	6	6	6	6	6	6	6		

T1, T2 ... T10 – теми змістових модулів.

7. Рекомендована література

7.1. Основна.

1. Корпоративні інформаційні системи / Григорків В.С., Р.Р. Білоскурський, Верстяк А.В., Вінничук І.С., О.Ю. Вінничук. Чернівці: Чернівець. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2021. 152 с.

2. Корпоративна інформаційна система MICROSOFT DYNAMICS NAV: метод. вказівки / уклад. А.В. Верстяк, Л.Л. Маханець, І.С.Вінничук, Р.Р. Білоскурський. Чернівці: Чернівець. нац. ун-т, 2021. 42 с.
3. Корпоративна інформаційна система ГАЛАКТИКА ERP 8.1: метод. вказівки / уклад. А.В. Верстяк, Л.Л. Маханець, І.С. Вінничук, Р.Р. Білоскурський. Чернівці: Чернівець. нац. ун-т, 2021. 40 с.
4. Управління проектами на базі MS Project: методичні вказівки до лабораторних робіт / Укл. Л.Л. Маханець, Р.Р. Білоскурський, А.В. Верстяк. Чернівці: Чернівець. нац. ун-т, 2020. 68 с.
5. Беседовський О. М. Інформаційні системи та технології в оподаткуванні : лабораторний практикум для студентів напряму підготовки 6.030508 "Фінанси і кредит" / О. М. Беседовський, А. А. Гаврилова, Г. П. Коц. Х. : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2015. 268 с. (Укр. мов.)
6. Дубчак Л. В. Інформаційні системи і технології в банківській діяльності: навч. посіб. / Л.В. Дубчак, Л.А. Ключко, В.Ю. Свириденко. Ірпінь: Видавництво Національного університету державної податкової служби України, 2016. 248 с.
7. Курков М. С. Інформаційні системи у фінансах : навч. посіб. / М. С. Курков, О. П. Степаненко. К.: КНЕУ, 2010. – 374 с.
8. Одинець В. А. Інформаційні системи та технології у фінансових установах: [навч. посіб.] / Одинець В. А., Свириденко В.Ю., Дубчак Л. В. ; Державна фіскальна служба України, Університет ДФС України. Ірпінь, 2016. 410 с. (Серія «Податкова та митна справа в Україні», т. 55).
9. Управлінські інформаційні системи в обліку та оподаткуванні : навчальний посібник / Краєвський В. М., Титенко Л. В., Паянок Т. М., Параниця Н. В., Богдан С. В. Ірпінь : Університет ДФС України, 2020. 288 с.
(Серія «Податкова та митна справа в Україні»; т. 136).
10. Menon, Sreekumar (January 13, 2020). "Critical Success Factors for ERP Projects: Recommendations from a Canadian Exploratory Study". International Journal of Business and Management. 15: 80–91
11. Menon, S.A.; Muchnick, M.; Butler, C.; Pizur, T. (June 2019). "Critical Challenges in Enterprise Resource Planning (ERP) Implementation". International Journal of Business and Management. 14 (7): 54–69. doi:10.5539/ijbm.v14n7p54 – via Canadian Center of Science and Education.
12. Menon, Sreekumar (July 2019). "Benefits and Process Improvements for ERP Implementation: Results from an Exploratory Case Study". International Business Research. 12 (8): 124–132. doi:10.5539/ibr.v12n8p124 – via Canadian Center of Science and Education.
13. Скрашук Л.В., Брехова К.В. Інформаційні системи та технології в обліку й аудиті : навч. посіб. Чернівці : Чернівець. нац. ун-т, 2022. 64 с.

7.2. Додаткова.

1. Економічна інформатика : лабораторний практикум / В.С. Григорків, Р.Р. Білоскурський, О.Ю. Вінничук, А.В. Верстяк, М.В. Григорків, І.С. Вінничук. Чернівці : Чернівець. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2020. 228 с.
2. Економічна інформатика та комп'ютерна техніка: Підручник. Видання 2-ге, переробл. та доповнене / В.С. Григорків, Л.Л. Маханець, Р.Р. Білоскурський, О.Ю. Вінничук, А.В. Верстяк, І.С. Вінничук. Чернівці : ДрукАрт, 2014. 392 с.
3. В.С. Григорків, Р.Р. Білоскурський, О.Ю. Вінничук, А.В. Верстяк, І.С. Вінничук. Економічна інформатика: лабораторний практикум. Чернівці: Чернівецький нац. ун-т, 2011. 232 с.
4. Григорків В.С., Маханець Л.Л., Білоскурський Р.Р., Якутова О.Ю., Верстяк А.В., Вінниук І.С. Економічна інформатика та комп'ютерна техніка: навчальний підручник. Чернівці: Золоті литаври, 2009. 419 с.

5. Григорків В.С., Маханець Л.Л., Білоскурський Р.Р., Якутова О.Ю., Верстяк А.В. Економічна інформатика: Навчальний посібник. Чернівці: Книги-XXI, 2007. 460 с.
6. Дибкова Л.М. Інформатика і комп'ютерна техніка: Навчальний посібник. Видання 2-ге, перероблене, доповнене. К.: Академвидав, 2016. 416 с.
7. Єжова Л.Ф. Алгоритмізація і програмування процедур обробки інформації: Навч.-метод. посібник для самост. вивч. дисц. К.: КНЕУ, 2000. 152 с.
8. Основи алгоритмізації і програмування: середовище VBA: Навчальний посібник / За заг. ред. Р.Б. Чаповської. Чернівці: Книги – XXI, 2016. 430 с.
9. Ситник В.Ф., Писаревська Т.А., Єрьоміна Н.В., Краєва О.С. Основи інформаційних систем: Навч. посібник. К.: КНЕУ, 1997. 252 с.
10. Беспалов В.М. Інформатика для економістів: Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів економічних спеціальностей. К.: ЦУЛ, 2013. 788 с.

8. Інформаційні ресурси.

Офіційні сайти органів державного управління України:

1. Державна податкова служба України - <https://tax.gov.ua/>
2. Державна служба статистики України – <http://www.ukrstat.gov.ua/>
3. Кабінет Міністрів України – [http:// www.kmu.gov.ua](http://www.kmu.gov.ua)
4. Міністерство економіки України – <http://www.me.gov.ua>
5. Міністерство фінансів України – <http://www.minfin.gov.ua>
6. Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку України - www.nssmc.gov.ua
7. Національний банк України – [http:// www.nbu.gov.ua](http://www.nbu.gov.ua)
8. Фонд державного майна України – <http://www.spfu.gov.ua/>

Офіційні сайти міжнародних фінансових організацій:

1. Всесвітня торговельна організація (WTO) — <http://www.wto.org/>
2. Організація економічної співпраці та розвитку (OECD) <http://www.oecd.org/>
3. Європейський банк реконструкції і розвитку — <http://www.ebrd.com/>
4. Європейський інвестиційний банк — <http://www.eib.org/>
5. Міжнародний валютний фонд — <http://www.imf.org/>

Офіційні сайти науково-дослідних інститутів і центрів, пошукових систем:

1. База українського законодавства в Інтернет – www.lawukraine.com
2. Інститут глобальних стратегій – www.igls.com.ua
3. Інформаційний сервер про Україну – www.uazone.net
4. Консорціум економічних досліджень – www.eurasia.org/eerc/kyiv/EERC
5. Український центр економічних і політичних досліджень ім. О. Разумкова – www.ucers.org